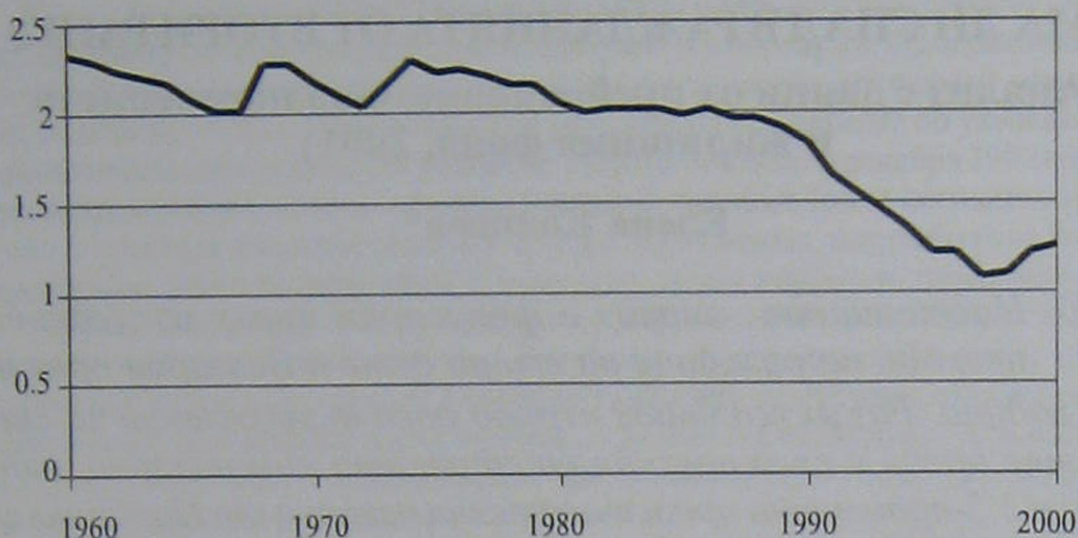

мерки за стимулиране на раждаемостта (Тодорова, 2000, с. 148-181). От началото на 90-те години обаче се наблюдава постоянно намаляване в нивото на раждаемостта, което претърпя драматичен спад след 1990 г. (фиг. 1).

Среден брой деца

Фиг. 1. Тотален коефициент на плодовитост в България през периода 1950 - 2000 година

Въз основа на новите статистически данни от преброяването на населението и жилищния фонд през 2001 г. може да се анализира по-детайлно промяната в едно специфично демографско явление, а именно - преходът към раждане на второ дете. Съществуват нови доказателства (Крейнфелд, 2001), че т. нар. криза в раждаемостта, а оттам и спадът в тоталния коефициент на плодовитост в източноевропейските страни се дължат и на големия спад в броя на ражданията от високите рангове, докато е очевидно, че първите раждания не са засегнати до такава висока степен от политическия и икономическия преход на страните.

Сериозните промени в България във фертилното поведение на населението след 1990 г. са доказани, описани и анализирани от много демографи. Тъй като промените в тенденциите на раждаемостта в България са подобни на тези в много други източноевропейски страни, повечето от анализите са интерпретирани съобразно тенденциите в тези страни. Съществуват обширни дискусии в научната литература върху възможните причини за драстичния спад на раждаемостта в източноевропейските страни. Колер и Колер (2001) обобщават три основни причини:

1. Промените в демографските тенденции се разглеждат като резултат от икономическата криза в страните.

2. Преходът е разглеждан като процес на промяна към "западни" социални и икономически образци за раждане на деца.

3. Демографските трендове в централните и източноевропейските страни се разглеждат като резултат от втори демографски преход.